



DE WEG NAAR KWALITEITSVOL WERK



DE AMBRASSADE
bureau voor jonge zaken

Inhoud

- De Ambrassade en ‘werk’
- Over het onderzoek
- Resultaten
- Aanbevelingen voor
onderwijsloopbaanbegeleiding
- En verder... toekomstplannen

De Ambrassade zet
jeugd,
jeugdwerk,
jeugdinformatie en
jeugdbeleid op de
kaart.

We versterken de positie van
kinderen en jongeren in de
samenleving en ondersteunen de
jeugdsector.





3 OPDRACHTEN



De opdrachten van De Ambrassade zoals geformuleerd door de Vlaamse Regering:

ONTWIKKELING, ONDERSTEUNING EN INFORMEREN VAN JEUGDSECTOR

ONDERSTEUNING VLAAMSE JEUGDRAAD

INFORMEREN VAN JONGEREN

Dat maakt van De Ambrassade een:

- Ondersteuningsorganisatie
- Expertise-organisatie
- Netwerkorganisatie

4 maatsch KERNDOELEN



**KINDERARMOEDE
de wereld uit**

Project Oog vr armoede

Jeugdwerk
en WMKJ
verbinden



**Duurzaam en
kwaliteitsvol
WERK**

Project #watwerkt

Jongeren
informer
over werk



**Kwaliteitsvolle
en voldoende
RUIMTE**

Project

Ruimte delen
is ruimte
creëren

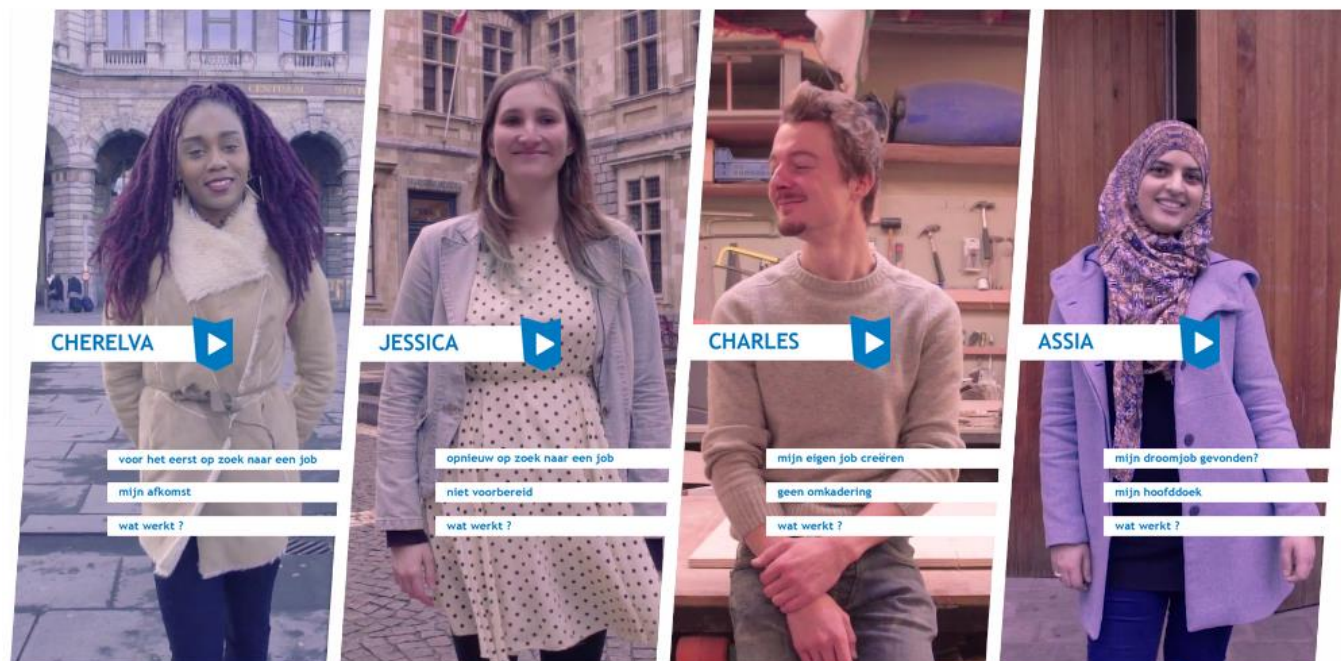


**Inzetten op
brede LEER-
omgevingen**

Project Wereldspelers

Jeugdwerk &
jonge
vluchtelingen
verbinden

#watwerkt



REAGEER MET #WATWERKT
Jongeren hebben recht op hun droomjob!



Vlaamse Jeugdraad

- Prioriteit 3 jaar = thema werk
- Werkgroep Werk met jongeren
- Lid platform praktijktestennu
- #Diversityworks rond discriminatie op de arbeidsmarkt
- Actief betrokken in onderzoek Op weg naar werk + Open Forum





Stem van jongeren binnenbrengen in debat over werk

Participatief belevingsonderzoek: De weg naar kwaliteitsvol werk

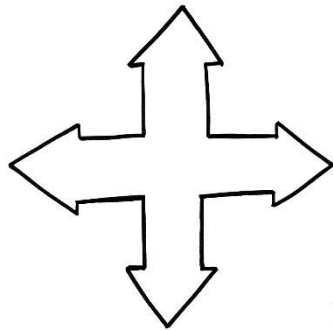
Jongeren aan
het woord over hun vaak
hobbelige parcours
naar werk

I. Over het onderzoek



Doelstellingen

- De beleving van jongeren in kaart brengen
- Zoeken naar pistes voor een beter traject onderwijs-kwaliteitsvol werk



Aanpak

- Kwalitatief onderzoek
- Participatief onderzoek
- Jongeren als deskundigen
- Experts als klankbord



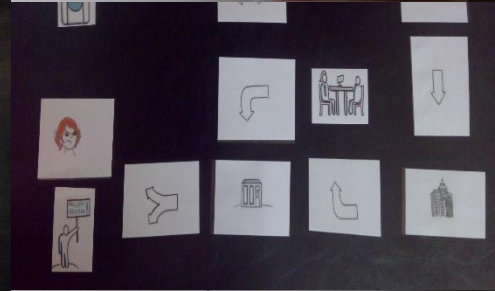
-Experimenteer- en leerproces

Methode

- Semigestructureerde interviews
- Peer-research
- 'Youth-proof' methodiek
- 4 verschillende vragenlijsten
- Analyse via NVivo



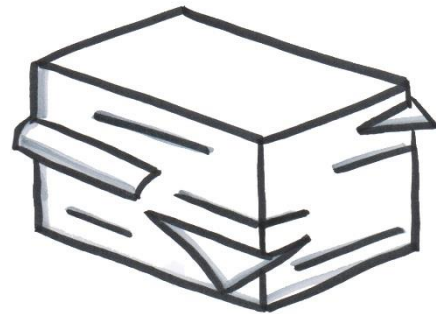
Enkele trajecten gevisualiseerd...



Steekproef

Profiel	Aantal (N = 33)
Sekse	
- <i>man</i>	14
- <i>vrouw</i>	19
Leeftijd	
- <i>18-25</i>	18
- <i>26-30</i>	15
Opleidingsniveau	
- <i>laag</i>	7
- <i>midden</i>	9
- <i>hoog</i>	17
Positie in transitie	
- <i>voor het eerst op zoek naar werk</i>	11
- <i>voor het eerst aan het werk</i>	9
- <i>op zoek naar werk, maar reeds eerdere werkervaring</i>	6
- <i>In een tweede, derde, vierde, ... job</i>	7
Aantal jongeren van niet EU-herkomst	14

II. Resultaten



1. Een goede voorbereiding

*Op vlak van opleiding heb ik eigenlijk een beetje **verkeerd gekozen**. Ik vind dat eigenlijk ook een grote verantwoordelijkheid om alleen te dragen, om zelf die keuzes te moeten maken. (Inne, 28)*

*Ik weet nog altijd niet helemaal wat ik nu allemaal in orde moet brengen. Via mijn begeleidster van Habbekrats wist ik wel dat ik me bij de VDAB moest **inschrijven**. (Jacinta, 20)*

*Ik denk dat het heel goed is om in elke richting in het eerste jaar al **stage** te geven, misschien zelfs al vanaf het middelbaar. (Lena, 24)*

*Ik herinner me nog dat we in het middelbaar één lesje hebben gehad, in de les Nederlands, om een **sollicitatiebrief** te schrijven (...). (Jenny, 27)*

Studiekeuze en beroepsoriëntering

- *Jongeren hebben weinig zicht op wat ze willen en kunnen*
- *Jongeren hebben weinig zicht op de opties en de kansen die ze bieden*
- *Jongeren krijgen weinig kansen om te proeven en te experimenteren*

Goed geïnformeerd?

- *Jongeren kennen hun rechten en plichten als werkzoekenden niet of onvoldoende*
- *Jongeren weten niet waar ze terecht kunnen voor informatie en ondersteuning*

Leren solliciteren

- *Jongeren leren op school maar weinig over efficiënt solliciteren*

Studiekeuze en beroepsoriëntering

SECUNDAIR

- “Ik ben wel **vaak van richting veranderd**. Eerst heb ik een algemeen jaar gedaan, toen mode, dan haartooi, daarna terug mode, en dan verzorging. **En dan ben ik gestopt met school** (...). In mijn laatste jaar, in juni, dus echt juist voor de eindstreep, ben ik gestopt. Ik heb mijn rapport wel maar geen getuigschrift of diploma.” (Line, 20, werkzoekend)
- “Ik deed **leercontract en vond niet direct een job**. Maar als ik geen job vond, dan zou ik blijven zitten en ik wilde niet blijven zitten, absoluut niet. Dat is het laatste wat ik wilde. Moest ik toen hebben moeten blijven zitten, dan zou ik effectief gestopt zijn met school.” (Chelsey, 19, werkend)
- “Ik vind het verontrustend dat de **richting kantoor** nog steeds bestaat. Want ja, **je studeert af zonder toekomstperspectief**. Laten we eerlijk zijn: richtingen als kantoor, voeding-verzorging, dat soort richtingen, daar geraak je nergens mee. Er is nood aan procesoperators in de chemie. Richt daar een studierichting rond in!” (Rachid, 28, werkend)

VERDER STUDEREN

“Ik heb vijf jaar gestudeerd. Dan pas heb ik een diploma marketing gehaald. Ik heb dus twee keer **een verkeerde richting gekozen** en dan uiteindelijk een ‘juiste’, maar tussen grote aanhalingstekens, want echt zeker ben ik nog altijd niet (...). Als ik nu zou weten wat ik echt wil doen, dan zou ik daar nog voor gaan, dan ga ik daar terug voor studeren. Maar dat is het probleem. Ik weet het nog altijd niet (...). Ja, ik wil alles doen. Ik wil zo veel doen. Ik wil alles proberen. Maar dat gaat niet.” (Lena, 24, werkend).

DOORDACHTE KEUZES MAKEN EN BEGELEIDING

- “**Bewust de vraag stellen van: ‘Waar wil ik nu naartoe?’**, daar gaat in het onderwijs te weinig aandacht naar. In het traject dat ik heb afgelegd, heeft niemand mij ooit gevraagd: ‘Waar wil je nu naartoe?’ Ik denk dat een soort ‘**persoonlijk ontwikkelingsplan**’ opstellen al belangrijk is van in het middelbaar. Want voor mij was die keuze na het middelbaar echt de hel, en dat naast al die andere belangrijke levenskeuzes die je moet maken. Het kan toch geen kwaad om jongeren in het middelbaar te begeleiden in: ‘Wat doe ik nu graag?’, om bij die vraag stil te staan? Hoe bewuster de keuzes die je in het begin van je loopbaan maakt, hoe duurzamer, denk ik.” (Hylke, 24, werkend)
- “Ik vind het **een opdracht van de school om je op een of andere manier toch bewust te maken van wat er kan**, waarom je bepaalde dingen zou doen en waarom niet. En ook in **het kaderen van je keuzes** ligt een opdracht voor de school. Want op die leeftijd besef je nog niet echt goed wat de gevolgen zijn van de keuzes die je nu maakt voor de rest van je leven (...). Ik heb bijvoorbeeld een vriend die bio-ingenieur is, een hele slimme gast. Hij volgt nu een opleiding sanitair. Hij is ongelooflijk gelukkig om nu eens met zijn handen te werken. Hij had nog nooit in zijn leven een vijs ingedraaid omdat hij in Latijn zat, in het ASO. Dat zijn dingen die ik niet begrijp. Hij had misschien veel meer plezier gehad in een job als loodgieter. Maar hij heeft dat nooit kunnen ontdekken, omdat hij ‘slim’ was. Ze dachten: ‘Hij is slim, laat hem maar verder studeren!’” (Lars, 29, werkend)
- “Ideaal zou zijn als de scholen jongeren zouden meenemen naar verschillende plaatsen, en **laten kennis maken met verschillende werkervaringen** (...). Zo weet je beter welke weg je wil uitgaan (...). Bij ons op school hadden we bijvoorbeeld ‘Zuidtag’, dan mogen jongeren ergens solliciteren en daar een dag lang werken. Het maakt niet uit waar. Ze kunnen daar een dag meedraaien en dat is heel goed.” (Chelsey, 19, werkend)

Goede informatie

- “Ik wist niet dat je na je opleiding moest **inschrijven bij de VDAB** om recht te kunnen hebben op een uitkering. Dankjewel voor deze tip! Ik zal dit zo snel mogelijk regelen. Het is jammer dat ik dit niet eerder wist, want via interims krijg je dit allemaal niet te horen.” (Said, 25, werkzoekend)
- “Als je stopt met je studies dan is er ook **het papierwerk** (...). Ik denk dat heel veel jongeren, ik zelf ook, op dat punt in het duister tasten als ze van het secundair onderwijs komen. Dat vind ik dus fout aan het secundair onderwijs (...). Ook van de hogeschool heb ik nooit een brief in de bus gekregen waarin staat: ‘Kijk, je studeert bijna af, weet je wat je moet doen?’, een infobrochure ofzo. Misschien zijn ze er wel, maar je moet er zelf naar op zoek. Dat vind ik wel een beetje spijtig.” (Bert, 25, werkzoekend)
- “**Ik weet niet hoe die inschakeltijd in elkaar zit.** Ik heb altijd gedacht dat je een jaar geen uitkering krijgt? Maar blijkbaar kan je toch iets krijgen hoorde ik dan? Ik weet niet hoe het juist in elkaar zit (...). Ik heb er ook nooit achter gezocht of achter gevraagd. Ze hebben me er ook nooit iets van verteld natuurlijk.” (Sam, 24, werkend)
- “Maar ja, **wat is dat precies, de VDAB? En de RVA?** Waarvoor staan die namen? Is dat van de overheid? Op dat moment begreep ik daar niets van. Nu werk ik intussen, maar ik weet er nog steeds niets van.” (Senne, 23, werkend)

Leren solliciteren

- “Ik denk dan terug aan toen ik in het BSO zat: **alles wat te maken heeft met hoe je zo’n brief schrijft, hoe je moet overkomen: ik heb dat allemaal niet geleerd.** Uzelf gaan presenteren, hoe je dat doet (...). Ook van die testen en zo: als ik er eentje voor mijn neus krijg ga ik weg. Ik zou me belachelijk voelen en maar weinig kunnen invullen. En de school doet daar niets aan. Zeker in uw zesde middelbaar zouden ze u daar toch beter op moeten voorbereiden, door simulaties van sollicitaties enzo.” (Najila, 23, werkzoekend)

2. Op zoek naar werk

*Soms begin ik er wel aan te **twijfelen** of ik nu goed bezig ben of niet. Misschien dat ik mijn brieven toch niet zo goed opstel ofzo? (Jenny, 27)*

*Ik doe veel **vrijwilligerswerk**, en ik ben wel blij dat ik dat nog heb. Je bent werkzoekend, maar je vult uw tijd wel nuttig in. Je zit niet hele dagen thuis. (Cato, 25)*

*Ik ben ervan overtuigd dat je wordt afgekeurd op basis van je **naam**. Ik heb het zelf al meegemaakt. (Erdem, 25)*

*Het zou veel makkelijker zijn als ze bij een weigering ook zeggen **waarom** je geweigerd wordt. (Mechmed, 28)*

*Mensen hebben zo'n schrik om jongeren zonder **ervaring** aan te werven. (Anna, 26)*

*Je voelt je totaal nutteloos. Je wilt ook iets doen met je leven. En soms voel je ook een beetje **schaamte**. Want andere mensen vragen dan of je nog steeds geen werk hebt. Je leven wordt wat leger. (Lena, 24)*

Een efficiënte zoekstrategie?

- *Zoeken naar werk als proces van trial & error*
- *Vele jongeren twijfelen over de efficiëntie van hun strategie*

Vruchteloos wachten

- *Bron van grote frustratie*

Eerlijke kansen?

- *De lat ligt (te) hoog*
- *Discriminatie*



De impact van werkloosheid

- *Veerkracht versus demotivatie*
- *Belang van een ondersteunend netwerk*

3. Arbeidsbemiddeling

De VDAB en zo, ze zouden ook zelf aan de jongeren kunnen melden: 'Je bent niet correct ingeschreven!', of: 'Deze cursussen bieden we aan.' De VDAB zou de **eerste stap** moeten zetten en niet de jongere.' (Lena, 24)

De begeleiding bij SBS vond ik beter dan bij VDAB. Niet om te zeggen dat het perfect was. Maar er was meer **begrip** (...). Ze waren flexibeler. (Rachid, 28)

Het heeft heel lang geduurd voor ik me bij de **VDAB** heb ingeschreven. Zoals ik al zei: ik verwachtte er niet veel goeds van (Line, 20)

Wij jongeren, wij kunnen **elkaar helpen**. Als een jonge gast tegen je zegt: 'Zo doe je dat', dan versta je dat beter dan wanneer een dertiger dat tegen je zegt. (Emilio, 22)

Iemand **verplichten** om een job te doen: ik stel me daar serieuze vragen bij. Wat levert dat op, persoonlijk? En wat levert dat op termijn op? (Inne, 28)

Ervaringen met en perceptie over VDAB

- *Een hoge drempel: weinig vertrouwen in en weinig kennis over dienstverlening VDAB,*
- *Soms negatieve ervaringen m.b.t. aanpak en inhoud begeleiding,*
- *Soms dunne grens tussen begeleiding en controle,*
- *Jongeren over passende dienstbetrekkingen*

Inspelen op reële noden

- *Positieve(re) ervaring met tenders en projecten*
- *Jeugdwelzijnswerk*



4. De eerste job(s)

Het is toch een grote **aanpassing**, je voelt dat wel. Er kwamen vragen als: 'Wat doe ik hier? Wat is dit precies? Wat is het nut hier?'. Soms kwamen er dan ook twijfels, maar die liet ik niet merken (...).
(Rachid, 28)

Die **onregelmatige uren** zijn op zich niet erg, maar ik zou het wel op voorhand willen weten hoe de uren zijn. De dag voor je moet gaan werken sturen ze pas een bericht met het uur waarop je begint. (Senne, 23)

Nee, ik word echt **ongelukkig** van mijn werk. Ik heb de knoop doorgehakt om een sprong in het duister te wagen en mijn job gewoon op te zeggen. Ik weet dat ik dan geen recht heb op een uitkering dus dat wordt krabben, maar ik heb wel wat gespaard. Ik zal wel efkes toekomen, met hier en daar een interim.
(Anna, 26)

Freelancen zou voor mij perfect zijn. Omdat ik ook nog wel steeds zo'n beetje een drang naar vrijheid nastreef.
(Bert, 25)



Onthaal en coaching

- *Eerste jobs = grote aanpassing*
- *Jongeren voelen zich vaak aan hun lot overgelaten.*

Weinig kennis over de arbeidsmarkt

- *Vele jongeren hebben amper weet van hun rechten en plichten op de arbeidsmarkt en dat heeft soms ernstige gevolgen.*

Kwaliteitsvol werk

- *Jongeren klagen over 'flexibiliteit zonder grenzen'.*
- *Werkomstandigheden laten soms te wensen over.*
- *Jobhoppen uit noodzaak*

Ondernemerschap als droom

- *Grote interesse maar ook veel drempels*
- *Jonge ondernemers voelen zich weinig ondersteund.*

5. Wat na 25?

Ik ben **25** en krijg geen inschakelingsuitkering. Maar ik woon niet meer bij mijn ouders. Ik moest wel een inkomen hebben om de huur te kunnen betalen. (...) Ik krijg nu gelukkig een OCMW-uitkering. Ik vind het trouwens absurd dat de grens op 25 wordt gelegd. Veel mensen die ik ken studeren nog iets bij. Dus dan ben je al 25 jaar wanneer je afstudeert. En dan kom je in het werkveld en weet je al dat je geen steun hoeft te verwachten van de overheid. Dat is enorm demotiverend.

(Cato, 25)

Ik twijfel nog altijd om toch die opleiding nog aan te vatten. Ik heb daar ook al verschillende keren voor gekeken, in afstandsonderwijs enzo. Maar eigenlijk is dat bijna niet te doen om dat te **combineren** met werk. Maar ja, ik ben daar wel mee bezig.

(Anna, 26)

In januari heb ik de knoop doorgehakt om opnieuw te gaan **studeren**. En dan hoorde ik dat het gesteund werd door de RVA omdat het een knelpuntberoep is. Dat vond ik wel belangrijk, dat ik toch nog iets verdiende. (Tine, 27)

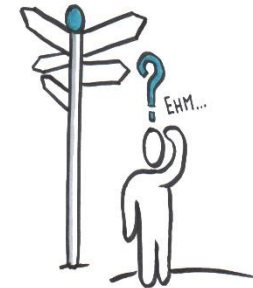
En cours de route...

- *Transities als grillige kronkelwegen*
- *Vertragingen en omwegen onderweg*

Een vergeten doelgroep

- *Vele maatregelen stoppen na 25*
- *Later iets bijstuderen is vaak complex*

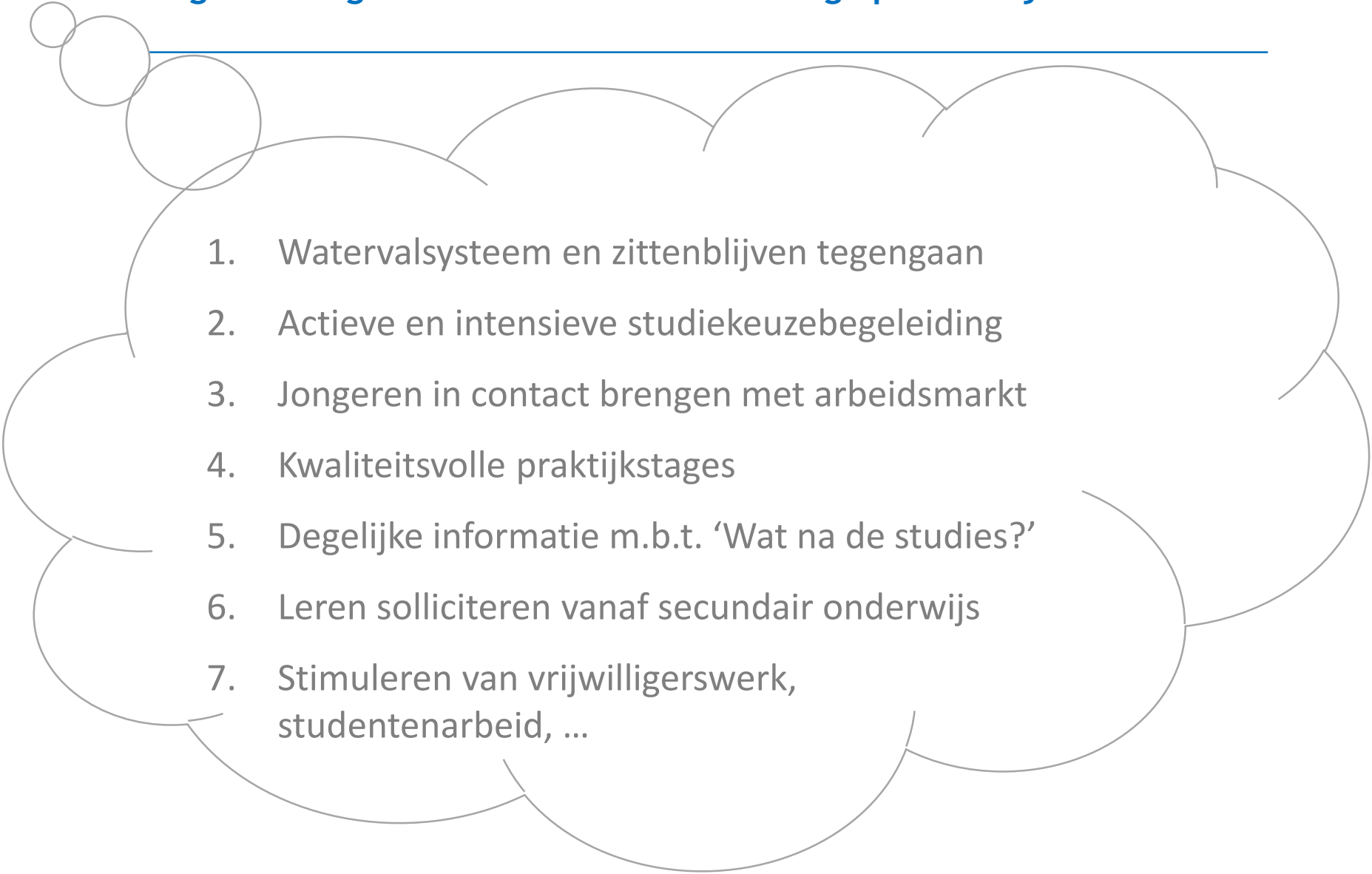
Tewerkstellingsbeleid blijkt vooral afgestemd op 'standaardtrajecten'



III. Aanbevelingen



Jongeren vragen een betere voorbereiding op hun traject naar werk

- 
1. Watervalsysteem en zittenblijven tegengaan
 2. Actieve en intensieve studiekeuzebegeleiding
 3. Jongeren in contact brengen met arbeidsmarkt
 4. Kwaliteitsvolle praktijkstages
 5. Degelijke informatie m.b.t. 'Wat na de studies?'
 6. Leren solliciteren vanaf secundair onderwijs
 7. Stimuleren van vrijwilligerswerk, studentenarbeid, ...

Reflectie

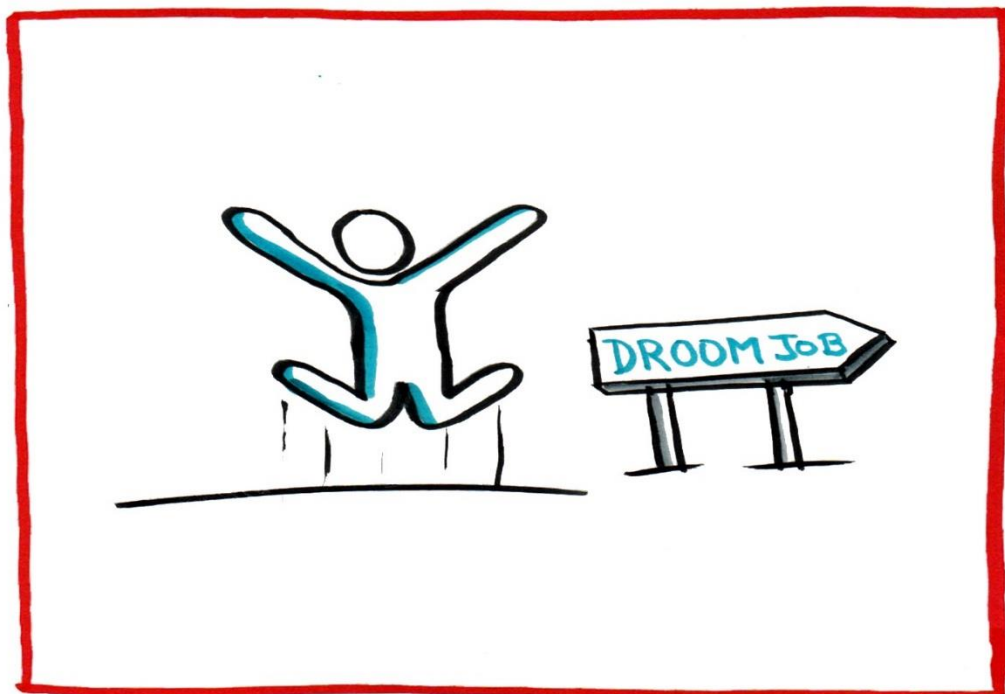
- Vooropgestelde vragen:
 - Waar liggen de noden en/of opportuniteiten om OLB te versterken voor leerlingen die willen doorstromen naar arbeidsmarkt?
 - Wat zijn aandachtspunten?
- STUDIEKEUZE BEGELEIDING
- PRAKTIJKERVARING
- INFORMATIE, VAARDIGHEDEN EN ARBEIDSCOMPETENTIES

En verder?

- Advies Vlaamse Jeugdraad in de maak
- Debat voeren
- Nieuw project rond 'Wat is kwaliteitsvol werk?'

Bedankt voor je aandacht,

... en bedankt om je mee(r) in te zetten voor meer jongeren in hun droomjob!



- Het volledige onderzoek is te vinden op www.ambrassade.be/werk
- Meer weten?
Contacteer Sara De Potter
Sara.depotter@ambrassade.be